

**Inventarisatie van
Monumentwaardige Objecten
in de
Haarlemmermeer**

**Deel VI Badhoevedorp
Lijnden en Zwanenburg**

Monumentencommissie
Gemeente Haarlemmerm
december 1984

<u>Inhoud</u>	<u>blz.</u>
I. Voorwoord	1
II. Enkele algemene opmerkingen	2
III. Badhoevedorp, Lijnden en Zwanenburg	3
IV. Plattegronden van Haarlemmermeer, Badhoevedorp, Lijnden en Zwanenburg	5
V. Lijst van onderzochte objecten	9
VI. Objecten, voorgedragen voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst	13
VII. Lijst van gebruikte bouwkundige termen	38
Colofon	

I. Voorwoord

Door de monumentencommissie Haarlemmermeer werden reeds inventarisaties van Vijfhuizen, Abbenes/Buitenkaag, de zoneringspanden, Hoofddorp en het gebied Nieuw-Vennep gemaakt.

In dit advies worden Badhoevedorp, Lijnden en Zwanenburg onder de loep genomen.

De commissie is ook voor dit gebied uitgegaan van de voorlopige lijst van de historische panden van de voormalige werkgroep "monumenten".

De onderzochte panden werden beoordeeld op de volgende aspecten:

- architectonisch aspect
- historisch aspect
- stedebouwkundig aspect
- museaal aspect
- bouwkundig aspect

Men dient zich te realiseren dat de weging van de aspecten gericht is op de Haarlemmermeerse situatie.

Met name het bewaren van een beeld van wonen en werken in de pionierstijd heeft zwaar gewogen.

Wij menen hiermee aan te sluiten bij de nota "Behoud van monumenten, criteria en uitgangspunten".

In het kader van dit onderzoek zijn interessante objecten beoordeeld.

Na ampele overweging stelt de commissie aan het college van Burgemeester en Wethouders voor om 8 in dit rapport nader omschreven objecten te plaatsen op de lijst van de van gemeentewege beschermde monumenten.

II. Enkele algemene opmerkingen

Boerderij-typen.

In de Haarlemmermeer komen verschillende boerderij-typen voor. De pioniers, die zich hier na de droogmaking vestigden, bouwden hun boerderij vaak in de traditionele stijl van de streek waaruit ze afkomstig waren. Deze typen waren niet altijd geschikt voor de bedrijfsvoering zoals die hier in de polder nodig was. Men bracht daarom ook wel wijzigingen aan in de typen. Naast deze gewijzigde typen komen ook mengvormen voor. (Mengvorm is een boerderij die kenmerken vertoont die afkomstig zijn van verschillende typen). Hierdoor is het vaak moeilijk om een boerderij uit de Haarlemmermeer in te delen volgens de bestaande classificaties.

Lijst van Burgemeester Amersfoordt.

Bij een aantal van de onderstaande panden wordt vermeld dat zij al voorkomen op de lijst van Burgemeester Amersfoordt. Dit betekent dat deze panden dateren van vóór 1868. In dit jaar liet de toenmalige burgemeester Amersfoordt nl. een lijst opstellen van alle in de polder staande gebouwen. Iedere boerderij kreeg een naam en deze werd samen met de naam van de bewoner gepubliceerd in het weekblad van de Haarlemmermeer. Dit werd gedaan om de postbestelling te vergemakkelijken want straatnamen bestonden toen nog niet in de polder. Met behulp van deze lijst is het mogelijk om het bouwjaar voor een aantal panden te dateren tussen 1854 en 1868.

Werkwijze.

Bij het maken van de inventaris is gebruik gemaakt van:

- Het gemeentearchief
- Het Polderarchief
- Het Kadaster
- Het Bouwvergunningenarchief
- Oude Weekbladen en advertenties
- Literatuur over de geschiedenis van de polder

Achter in dit rapport bevindt zich een verklarende woordenlijst van de in de tekst gebruikte en met een * gemerkte bouwkundige termen.

III. Badhoevedorp en Lijnden.

De geschiedenis van het dorp is nauw verweven met de modelboerderij "De Badhoeve" uit 1854 van burgemeester Amersfoordt. Deze boerderij was bekend vanwege tamelijk revolutionaire landbouwmethoden.

De Badhoeve heeft zijn naam te danken aan een klein strandje dat nabij Sloten in het Haarlemmermeer was ontstaan doordat lossende zandschuiten aardig wat zand hadden gemorst.

Het dorp bleef lange tijd een klein dijkdorp met slechts bebouwing langs de dijk en een stukje Sloterweg.

In de jaren twintig en dertig werden plannen ontwikkeld om Badhoevedorp uit te bouwen als tuindorp voor Amsterdam.

De gemeente stond hier afwijzend tegenover maar nadat deze ontwikkeling door particulier initiatief in gang was gezet, werkte ze in de jaren 30 mee o.a. door een uitbreidingsplan door Wieger Bruin te laten maken waarin het tuindorpidée uitgewerkt werd.

Dit particulier initiatief was onder andere afkomstig van de A.R.M. (De Amsterdamse Rijtuig Maatschappij). Deze verkocht de stukken weidegrond die men in verband met de vermindering van het aantal paarden niet meer nodig had.

Groeicijfers Badhoevedorp:

1894	800 inwoners
1920	1.200 inwoners
1935	1.300 inwoners
1947	5.043 inwoners
1971	14.000 inwoners
1983	11.595 inwoners

Groeicijfers Lijnden:

1920	1.457 inwoners
1947	1.295 inwoners
1960	1.700 inwoners
1971	1.035 inwoners
1983	979 inwoners

In het begin van de polder was de Badhoevebuurt gericht op Lijnden. In de nabijheid van het gemaal "De Lijnden" ontstond al snel een klein dorp dat met dezelfde naam werd aangeduid.

Hier werden een R.K.kerk en een school (nr 1) gebouwd.

Lijnden kenmerkt zich door een lintvormige bebouwing. Oorspronkelijk vestigden zich hier voornamelijk polderwerkers en baggeraars.

Pas na 1930 vestigden zich ook immigranten uit stedelijke gebieden.

Tot het gebied van Lijnden hoort ook de buurtschap Boesinghelieden.

Vroeger werd deze buurt "de Kladdebuurt" genoemd. Kladde is het brabantse woord voor kluit en slaat op de bodemgesteldheid van het gebied. Boesinghelieden is een typische wegbuurt, oorspronkelijk bedoeld als woonplaats voor landarbeiders die in de omgeving werkzaam waren maar niet op de boerenbedrijven zelf woonden.

Zwanenburg.

De naam Zwanenburg is afgeleid van het huis "Swaeneburgh" dat te Halfweg aan de andere kant van de Ringvaart staat.

Dit uit 1660 daterend gebouw werd o.a. gebruikt als vergaderplaats door het hoogheemraadschap Rijnland. In 1863 werd het verkocht en verbouwd tot suikerfabriek. De volksmond noemde de nieuwe buurt tegenover Halfweg al vrij snel Zwanenburg maar het heeft tot 1913 geduurd voordat de gemeente hier ook officieel toe overging. Evenals een aantal andere dorpen langs de Ringvaart ontstond Zwanenburg tegenover een dorp op het oude land, in dit geval Halfweg. Zwanenburg dankt zijn ontstaan aan de vestiging van landarbeiders en polderwerkers langs de dijk. Het is een dorp dat typerend is voor de randbebouwing van de Haarlemmermeerpolder.

De beide dorpen hebben vanouds een sociaal-economische band.

Dit komt naar voren door een gemeenschappelijk verenigingsleven en gezamenlijk gebruik van voorzieningen.

Tot 1913 was de uitbreiding van Zwanenburg voornamelijk een zaak van particulier initiatief. Enkele grondeigenaren hadden hun grond opgedeeld in kleine stukjes en deze toegankelijk gemaakt door enige wegen aan te leggen.

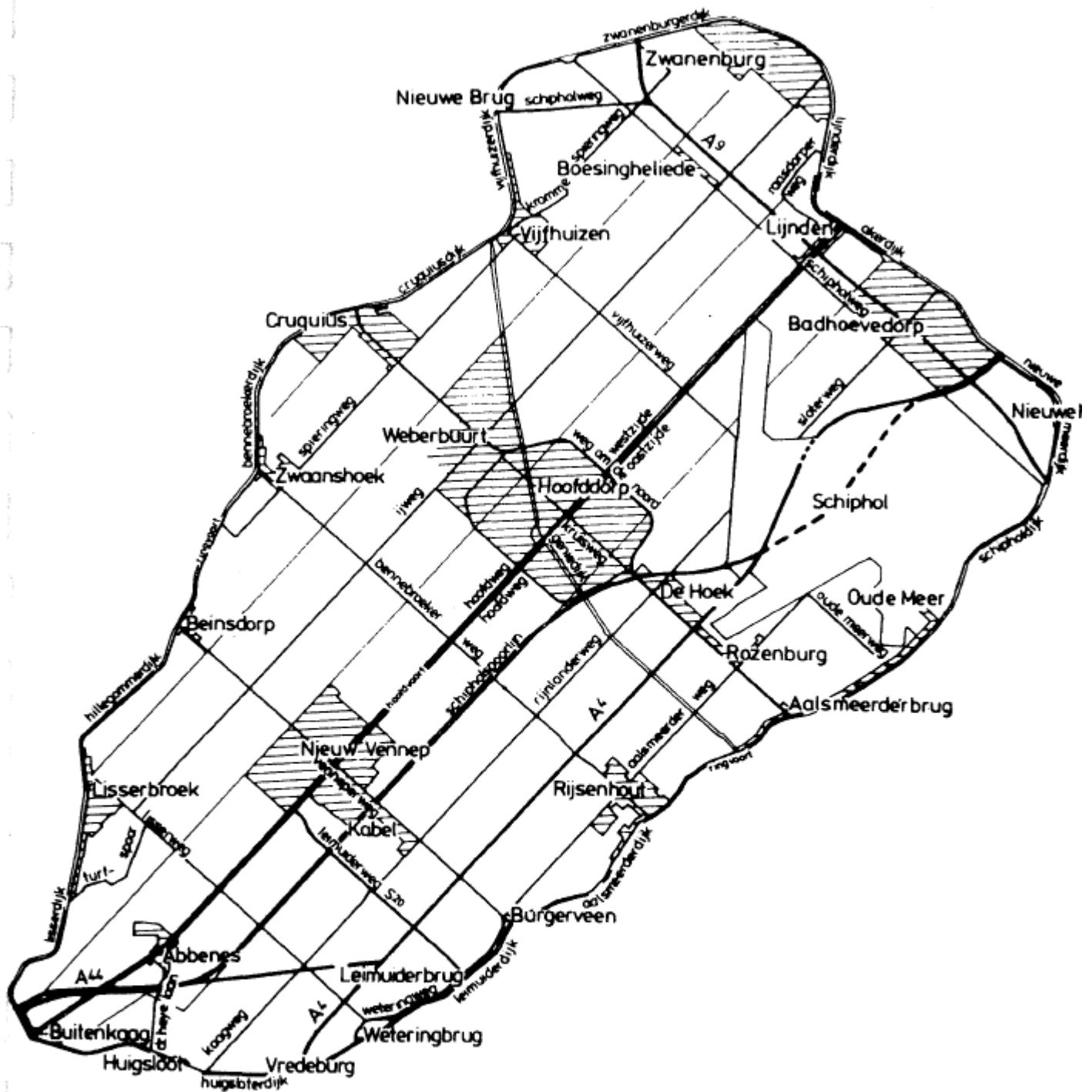
In 1913 veranderde dat doordat gemeente-bouwopzichter Gevers een uitbreidingsplan maakte voor Zwanenburg.

Het dorp maakte een snelle groei door in de twintiger jaren. Met name veel forensen uit Amsterdam vestigden zich hier.

Enkele groeicijfers:

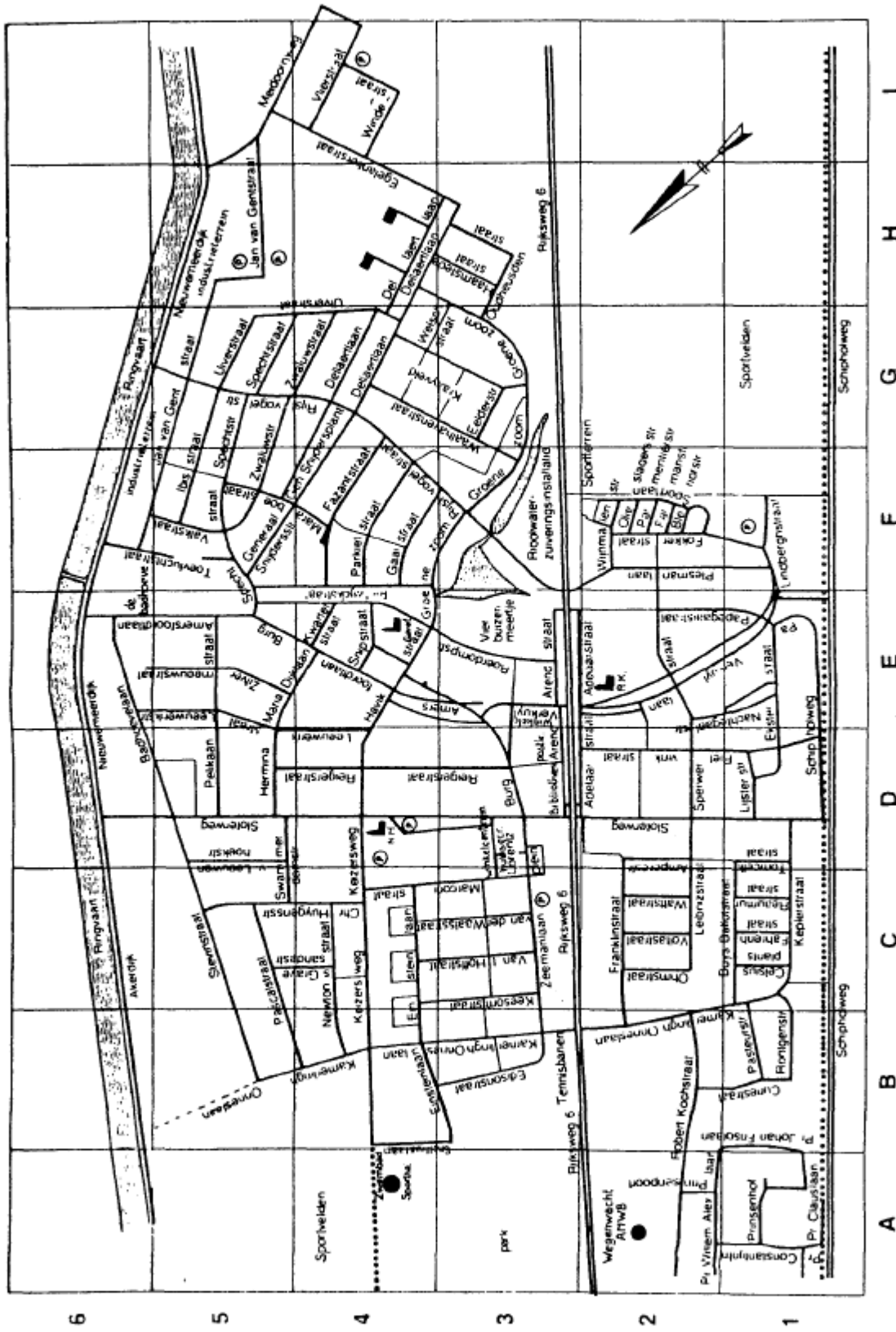
1900	1.300 inwoners
1920	2.047 inwoners
1947	5.086 inwoners
1958	6.000 inwoners
1965	9.000 inwoners
1971	9.885 inwoners
1983	8.703 inwoners

IV. Plattegronden van Haarlemmermeer, Badhoevedorp, Zwanenburg en Lijnden.

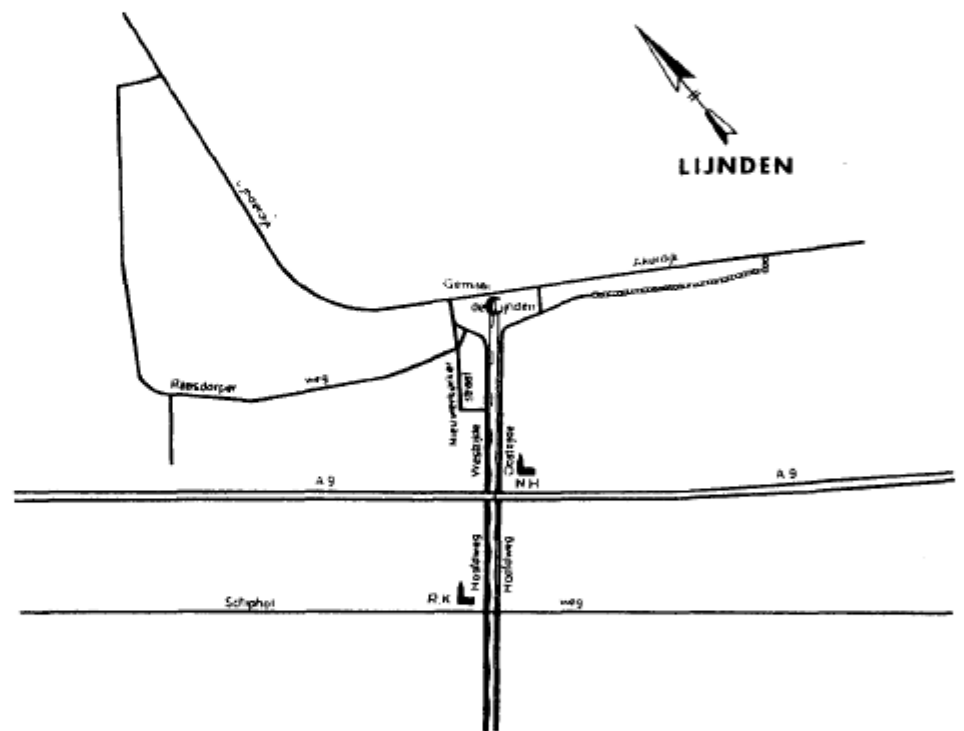

HAARLEMMERMEER

BADHOEVEDORP

aan de hand

V. Lijst van onderzochte objecten

Naam : Badhoeve
Adres : Toevluchtstraat 18 en 20
Kadastraal bekend : H 5520
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : voor 1868

Adres : Meidoornweg 1A
Kadastraal bekend : H 7721
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : -

Adres : Hoofdweg 81
Kadastraal bekend : AA 104
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type)
Bouwjaar : voor 1868
Op de lijst van burgemeester Amersfoort komt deze voor onder de naam "De Twee Gezusters".

Adres : Hoofdweg 105
Kadastraal bekend : AB 105
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : voor 1868
Deze boerderij komt voor onder de naam "Westburg" op de lijst van burgemeester Amersfoort.

Naam : Heilige Franciscus van Sales
Adres : Hoofdweg 121
Kadastraal bekend :
Soort gebouw : R.K. kerk
Bouwjaar : 1859

Adres : Hoofdweg 134
Kadastraal bekend : I 3003
Soort gebouw : school
Bouwjaar : 1860

Adres : Nieuwe Meerdijk 143
Kadastraal bekend : H 2227
Soort gebouw : woonhuis
Bouwjaar : eerste decennium 20^e eeuw
Exact spiegelbeeld van de onderwijzerswoning aan de Hoofdweg 1324 te Nieuw-Vennep. Alleen zijn bij dit pand de luiken nog aanwezig.

Naam : Rijkstee
Adres : Sloterweg 326
Kadastraal bekend : I 2913
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type)
Bouwjaar : 1^e decennium 20^e eeuw
Op deze plek stond voor 1868 ook al een boerderij met de naam Rijkstee.

Adres : Sloterweg 327
Kadastraal bekend : I 2998
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : 1863 volgens oudste kadastrale leggers.
Op de lijst van burgemeester Amersfoordt kreeg deze boerderij de naam "De Eere Juffer".

Adres : Sloterweg 349
Kadastraal bekend : I 2866
Soort gebouw : boerderij (langhuistype)
Bouwjaar : 1860 volgens oudste kadastrale leggers van de poldera
Deze boerderij komt voor op de lijst van Amersfoordt met de naam "Vrijwel".

Adres : Sloterweg 384^a
Kadastraal bekend : I 2854
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : -

Naam : Ruimzicht
Adres : Sloterweg 411
Kadastraal bekend : I 1185
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type)
Bouwjaar : voor 1868

Adres : Domineeslaan 183
Kadastraal bekend : A 7885
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type)
Bouwjaar : laatste kwart vorige eeuw

Adres : Zwanenburgerdijk 415
Kadastraal bekend : A 7461
Soort gebouw : woonhuis
Bouwjaar : laatste kwart 19^e eeuw

Naam : Ruimzicht
Adres : IJweg 175
Kadastraal bekend : AA 98
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : 1859; in 1937 verbouwd

Adres : IJweg 277
Kadastraal bekend : AA 85
Soort gebouw : boerderij (stelp)
Bouwjaar : 1866 volgens oudste kadastrale leggers van het polde
archief

Deze boerderij staat op de lijst van Amersfoort onder de naam Hooihof.

Adres : IJweg 336
Kadastraal bekend : AA 299
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : 1862 volgens de oudste kadastrale leggers van het p
archief

Naam : "Voorzorg"
Adres : IJweg 373
Kadastraal bekend : AA 71
Soort gebouw : boerderij
Bouwjaar : rond 1900

Op de lijst van burgemeester Amersfoort staat op deze plaats ook een boer
met de naam "Voorzorg".

Adres : IJweg 386
Kadastraal bekend : AB 117
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type)
Bouwjaar : voor 1868

Deze boerderij komt voor op de lijst van burgemeester Amersfoort onder de
naam "Hendrikshoeve".

VI. Objecten, voorgedragen voor plaatsing
op de gemeentelijke monumentenlijst

Naam : "De Badhoeve"

Adres : Toevluchtstraat 18 en 20

Kadastraal bekend : H 5220

Soort gebouw : boerderij

Huidige functie : woonhuis en opslagruimte

Bouwjaar : voor 1868, zie tevens kenmerken.

Kenmerken : Van het oude complex zijn overgebleven:

- de voormalige koestal.
- de voormalige varkensstal, een lange smalle aanbouw tegen de zijkant van de koestal. (Westzijde).
- een in de lengterichting van de koestal aangebouwde woning, langgeveltype*.
- een tegen deze woning aangebouwd woonhuis, daterend uit de periode 1914-1918.
- het voormalige melkhuis; een vrijstaand gebouwtje.

De koestal is een langgerekt gebouw met witte gevels en een met pannen gedekt zadeldak*. De zijwanden bestaan uit een circa 1 meter hoge gemetselde borstwering in rode rijNSTEENTJES en een beplanking van van brede liggende delen daarboven. Het schotwerk is bevestigd tegen houten stijlen. Deze constructie is later aan de binnenzijde door een bekleding aan het oog onttrokken. Het schotwerk is aan de buitenzijde bepleisterd. De langgevel van de varkensstal bestaat uit gepleisterd metselwerk. De loopopeningen, zijn dichtgemetseld. De buitenhokken zijn weg.

De kopgevel van de koestal bevat een stel grote schuifdeuren, waarin een loopdeurtje is aangebracht. Ter weerskanten zijn tamelijk zware muren, hoog circa twee en een halve meter.

De top van de kopgevel is een houtconstructie met nog oorspronkelijk schotwerk van brede gepotdekselde* delen.

Het westelijke dakvlak van de koestal is gedekt met oud-hollandse rode pannen, evenals het dak van de aangebouwde varkensschuur.

Op het oostelijke dakvlak is de oude pandekking vervangen door rode verbeterde hollandse pannen.

Aan de binnenzijde zien wij rondhouten daksporen* en een bebording van ongekantrechte delen. Deze delen zijn aangebracht in de richting van de sporen.

De twee dakschilden* dragen met gordingen* op een aantal spitsbogige schenkelspanten*. Deze spanten rusten op de gemetselde borstweringen van de langgevel.

In de bekapping bevindt zich een getimmerd vertrekje dat fungeerde als onderkomen van de knecht die hier de wacht moest houden.

De vloer van de koestal is vervangen door een vlakke betonplaat. Aan de buitenzijde, vóór de kopgevel, bevindt zich het restant van een smalspoor. De woning bevat een gang, portaal, keuken en berg-ruimte, een woon- en een slaapkamer. Laatstgenoemd vertrek is een z.g. opkamer. De kelder van het huis is daar dus onder.

De gepleisterde zijgevels zijn met pilasters* verstevigd. De dakbedekking is gelijk aan die van de stal. Het regenwater wordt opgevangen in houten ongeprofileerde bakgoten.

De oostelijke zijgevel bevat de toegangsdeur en het raam van de opkamer. Deze onderdelen zijn uit de bouwtijd. Het raam is een schuifvenster, dat met roeden in negen ruiten is onderverdeeld. Onder dit raam is een kleinere lichtopening van de kelder. De andere zijgevel bevat de keukendeur en een niet oorspronkelijk raam van de woonkamer.

Tussen 1914 en 1918 is een tweede huis voor het bovenbeschreven huis gebouwd.

Dit huis heeft een kap met een gebroken model* en is gedekt met grijze kruispannen*. De voorgevel en rechterzijgevel zijn van schoon metselwerk. De linker zijgevel en de achtergevel, het gedeelte hiervan dat uitsteekt boven de oude woning, zijn gepleisterd. De voorgevel is symmetrisch ingedeeld, met de voordeur in het midden. Drie horizontale vlakke banden van pleisterwerk. Gepleisterd plint. Segmentbogen boven de ramen, met aanzet* en sluitstenen* van geglazuurde baksteen. Boogvullingen in gekleurd mozaïkpatroon, vermoedelijk cement. Onder het dakoverstek van de gevel top een versiering van latwerk, bestaande uit diagonaal aangebrachte kraalschroten*.

Ook de rechter zijgevel is symmetrisch ingedeeld. Er zijn vier schuiframen. Direct boven de goot is een dakkapel. Boven de ramen halfcirkelvormige ontlastingsbogen. Versiering boogvullingen als in de voorgevel. Ook deze gevel is opgedeeld met drie horizontale vlakke banden van pleisterwerk, twee lagen hoog.

Het bovengedeelte van de ramen, in beide gevels, is voorzien van houten roeden en kleine ruitjes.

De linker zijgevel bevat een raam uit de bouwtijd, een gecombineerd raam/deurkozijn uit later tijd en een dakkapel uit de jaren twintig.

De zijgevels zijn gebouwd in het verlengde van de zijgevels van de stal en het bijbehorende oude woonhuis.

Het melkhuisje is een klein vierkant bouwsel van schoon metselwerk, afgedekt met een flauw hellend zadeldak.

Het dakoverstek boven de geveltoppen draagt op consoles*. De noordgevel is ingedeeld met een deur en een raam, van gelijke breedte.

Het ondergedeelte van het raam is uitgevoerd als blindnis. Bovenin de gevel een rond raam.

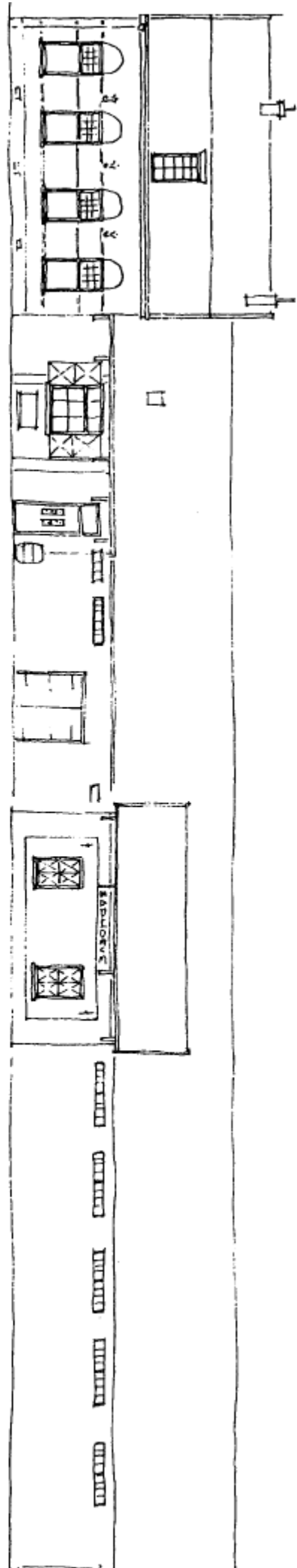
De zuidgevel is op overeenkomstige wijze ingedeeld, doch daar zijn de geledingen uitgevoerd als blindnissen, met één bovenlicht. Het medaillon* in de top bevat hier een koeiekop.

Geschiedenis : Gebouwencomplex is een restant van de oorspronkelijk Badhoeve, van J.P. Amersfoordt die woonde in een niet meer bestaand pand.
De plaatsnaam Badhoevedorp is aan De Badhoeve ontleend.

Situatieve kenmerken: Vrije ligging met erf.
Ten westen van de koestal staan enige niet van belang zijnde bouwvallige schuren.
Het terreingedeelte met de vijver is een restant van de tuinaanleg die behoorde bij het gesloopte woonhuis

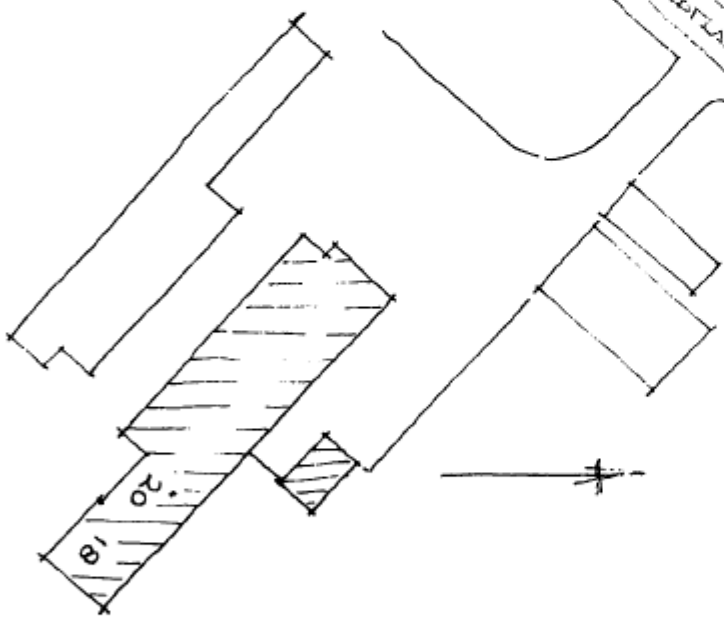
Bouwkundige staat : matig

Redengevende omschrijving : Deze boerderij neemt in de geschiedenis van de Haarlemmermeer een unieke plaats in. Nergens anders in de polder was een bedrijf van deze opzet te vinden. Ook het feit dat de naam van de pionier J.P. Amersfoordt er zo nauw aan verbonden is, wetst een streven naar instandhouding van de restanten. Van opmerkelijke betekenis is de omstandigheid dat de boerderij destijds een der modernste van geheel Europa was.
Hoewel de koestal in bouwkundig opzicht niet bepaald indrukwekkend kan worden genoemd, zijn er toch wel enkele aspecten die als bijzonder kunnen worden aangemerkt. Dit zijn bijvoorbeeld de grote lengte en de toepassing van schenkelspanten, een voor die tijd baanbrekende constructie.

TOENLUCHTSTRAAT 18/20.

BURG. ANEES FORESTLAAR

TOENLUCHTSTRAAT

ccs

Adres : Hoofdweg 105

Kadastraal bekend : AB 105

Soort gebouw : boerderij (stelp*)

Huidige functie : woning en opslag

Bouwjaar : voor 1868

Kenmerken : Stelp* met nok van circa 1,5 meter. De rechter zijgev is korter dan de linker zijgevel. Het aan de voorkan aangebouwde woonhuis is ten opzichte van de stelp asymmetrisch geplaatst. Het rechter dakschild van d woning ligt in het verlengde van het rechter dakschi van de stelp. Het woonhuis en de stelp zijn gedekt m rode oud-Hollandse pannen.

De woning heeft symmetrische gevelindeling, hoge ram en een circa één meter groot dakoverstek boven de 3 gevels. Dit overstek is aan de voorkant en de zijk ten voorzien van getande lijsten.

De voorgevel van het huis bestaat uit steens metselw in staand verband*. De beide zijgevels zijn halfsteen Boven de ramen zijn strekken* gemetseld. Het zijn sch ramen, met glas in lood in het bovenlicht. Er zijn g roeden meer.

In het midden van de gevel een moderne glasdeur. Daarboven een houten balkon met tussen de balusters* een ijzeren sierhekje. Het deurstel met zijlichten, boven het balkon, is voorzien van diagonale roeden. Voorts zijn er enige langwerpige gietijzeren sierank De zijgevels bevatten elk een schuifraam, overeenkom de ramen in de voorgevel.

De stelp bestaat uit het gebruikelijke vierkant met houten staanders.

Van de weg af gezien was links de koestal. Omstreeks 1937 is daar een keuken in gebouwd. Bij die gelegen kwam er een nieuw stukje gevel, met modern raam, lin van het woonhuis. Ter plaatse van de keuken is in de zijgevel van de stelp een tweelicht aangebracht.

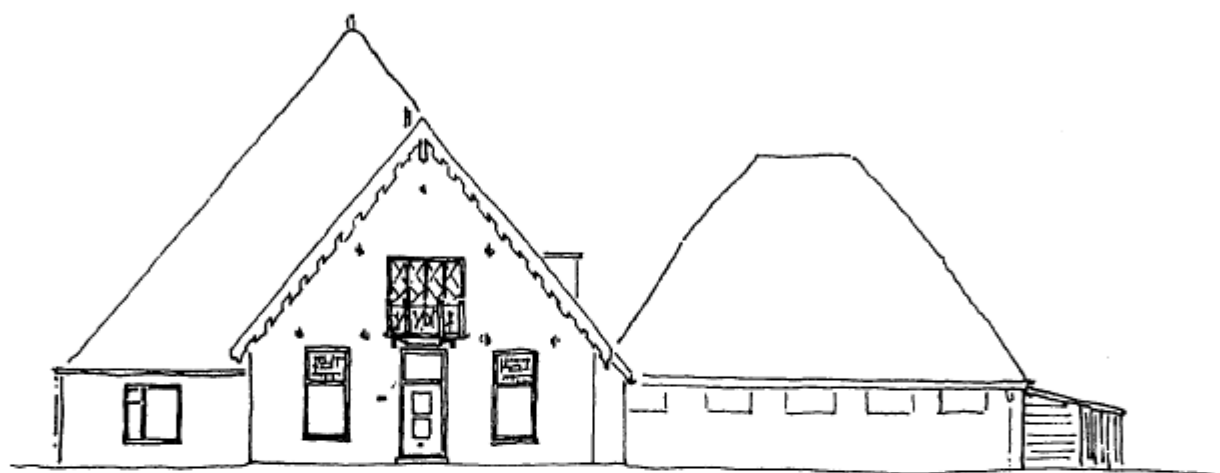
Deze linker gevel bevat voorts drie kleine halfronde stalramen. De gevels van de stelp bestaan uit half-steens* metselwerk. De rechter gevel is omstreeks 196 vernieuwd.

Staande voor de achtergevel, zien wij links de iets teruggeplaatste deuren van de dors. Rechts is later breed deurstel bijgeplaatst.

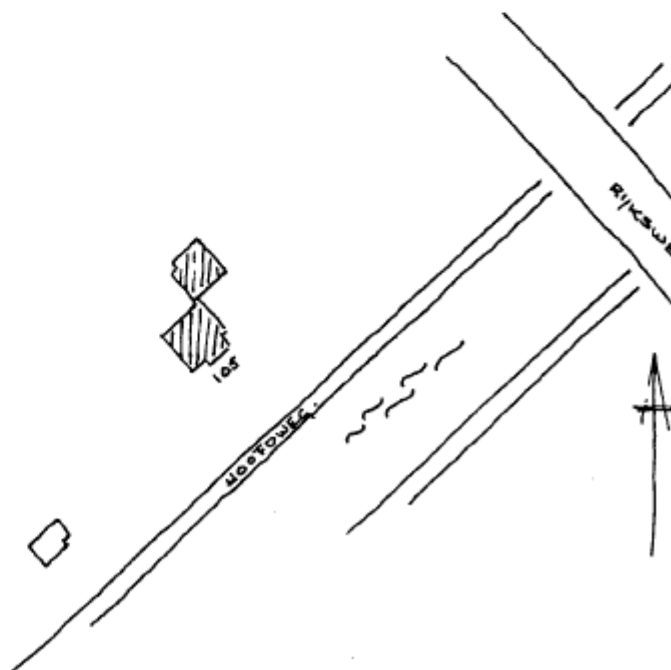
Terzijde staat een iets kleinere tweede stelp. De vo gevel is gebouwd in het verlengde van de rechter zijgevel van de hoofdstelp en is daarmee met een mu verbonden. Ook deze tweede stelp is gedekt met rode oud-Hollandse pannen.

Zij dateert uit dezelfde tijd als het hoofdgebouw.
Oorspronkelijk was het een koestal.

- Geschiedenis : Deze boerderij komt voor onder de naam "Westburg" op de lijst van Burgemeester Amersfoordt.
- Situatieve kenmerken : Vrijstaande boerderij. Links op het achtererf is een kapberg.
- Bouwkundige staat : De bouwkundige staat van de woning goed.
De stelp erachter is matig tot redelijk. De andere stelp slecht (bouwvallig).
- Redengevende omschrijving : De oorspronkelijke hoofdvorm is nog aanwezig.
Enkele in de loop van de tijd uitgevoerde veranderingen zijn van ondergeschikte aard. De vorm van de boerderij is bijzonder door het gedeeltelijk in de stelp stekende huis en het ongewoon grote dakoverstek hiervan. In vergelijking tot andere boerderijen in de Haarlemmermeer heeft de hier aanwezige combinatie van huis en stelp een geheel eigen karakter.

HOOFDWEG 105.

Naam : Heilige Franciscus van Sales

Adres : Hoofdweg 121

Kadastraal bekend : AB 92

Soort gebouw : kerk en pastorie

Huidige functie : -

Bouwjaar : resp. 1859 en 1863

Kenmerken : Het gebouw is een zaalkerk, met rechte koorsluiting. De voorgevel is gepleisterd en crème gesausd. De indeling is symmetrisch. De uitgebouwde middenpartij doet denken aan een torenlichaam. Vijf stenen trap-treden leiden naar de toegangsdeur. Deze is vernieuwd in Amsterdamse-school-stijl. Er boven wordt het verticale accent versterkt door de aanwezigheid van een raam. Vervolgens is de middenpartij ongeveer op nokhoogte beëindigd met een horizontale kroonlijst, waarboven een houten torentje met luidklok staat. In elk der vier zijden van het ondergedeelte is een galmgat. De bekleding van het vierkante onderstuk en het spitsje bestaat uit asfalt-leien. De twee hoeken van de voorgevel zijn verzwaard met een pilaster*. Deze verdikking gaat door langs de dakrand en loopt dood tegen de middenpartij. De gevel is voort verlevendigd met twee blinde raamnissen en enkele horizontale banden. De overige gevels bestaan uit schoon metselwerk. De zijgevels zijn opgedeeld door lisenen*. Onder de goot is een uitmetseling die in hetzelfde vlak ligt al dat van de lisenen*. Een grijs geverfde gepleisterde pl omlopend langs de lisenen*, suggereert een basement te zijn. In elk van de aldus omlijste gevelvlakken is een neoromaans raam geplaatst. Aan de bovenzijde van de ramen een halfcirkelboog in het metselwerk. Verder zijn er in elk gevelvlak twee horizontale banden. Op het flauw hellende zadeldak liggen opnieuw verbeter Hollandse grijze pannen. De op de muren liggende goot heeft een geprofileerde gootlijst. De pastorie heeft een vrijwel vierkant bouwlichaam met gevels van schoon metselwerk. Rondgaande kroonlijst*, met gootklossen en fries*. Het nagenoeg platte dak is omzoomd met een dakschild*, bedekt met asfaltleien. De beganegrondvloer ligt op ongeveer 1,10 meter boven maaiveld. Een vernieuwde gemetselde trap leidt naar de voordeur, die bestaat uit blank gelakte hardhouten schroten. De voorgevel heeft een symmetrische indeling waarvan h accent nog wordt versterkt door de omlijste voordeur e de dakkapel met een fronton in het midden van de gevel

De voordeuromlijsting, de kroonlijst en de dakkapel zijn versierende elementen van de overigens zeer sobere gevel. Ter hoogte van de verdieping-vloer als decoratie een horizontale band gemetseld met het motief van een muizentand. Op de hoeken van de gevel is een pilaster* gemetseld.

De schuiframen van de beganegrond hebben licht getoogde bovendorpels; de ramen op de verdieping hebben daarentegen rechte bovendorpels. De bovenlichten zijn daar onderverdeeld met twee staande roeden. De ontlastingsconstructie boven de raamkozijnen bestaat uit gemetselde strekken met rechte bovenkant.

Al het gevelmetselwerk is samengesteld uit rode waalsteen in kruisverband*. Beneden in de linker zijgevel is de oude lichtopening vervangen door een groot modern raam.

Geschiedenis

: Kerkgebouw: Op de twee hoeken van de voorgevel zijn gedenkstenen aangebracht. De in hardsteen gebeitelde teksten luiden als volgt: (links)
DE EERSTE STEEN GELEGD DOOR H. MEIJER, 16 MAART 1859
(rechts) DE COMMISSIE VOOR DEN BOUW, DE WELEERW. HEE J. STEENVOORDEN, pastoor, A. VAN EKS, P. BEERS.
Pastorie: Links-onder in de voorgevel een "eerste steen" met de volgende tekst:
EERWAARDE HEER J. KERMANS, PASTOOR; J. van der HULST N. van EGMOND; P. MELMAN; kerkmeesters. 27/5 1863.
De pastorie is dus vier jaar later gebouwd dan de ke

Situatieve kenmerken

: De pastorie staat evenwijdig aan de Hoofdweg. De kerk staat schuin op de oude Schipholweg. Deze stand is een gevolg van de eis dat de kerk in de richting oost-west gebouwd moest worden. Het complex neemt een dominerende plaats in op de kruising van beide wegen. De omgeving heeft nog een landelijk karakter. De pastorie staat op ruime afstand van de Hoofdweg. Terzijde van de kerk ligt een kerkhof. De zuid-oosthoek van laatstgenoemd gebouw staat dicht bij de achterkant van de pastorie. Beide bouwmassa's zijn door een later gebouwd tussenlid met elkaar verbonden

Bouwkundige staat

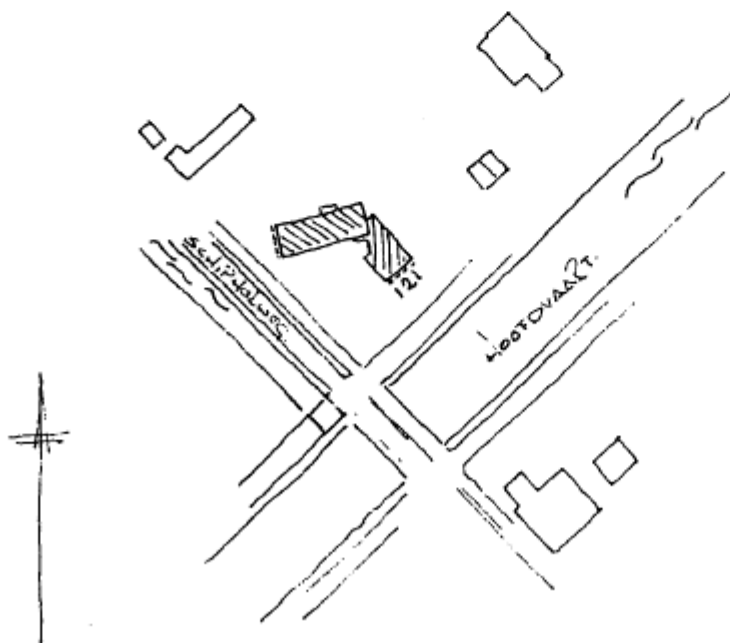
: goed.

Redengevende omschrijving

: Deze kerk behoort tot de eersten die in de Haarlemme meer zijn gebouwd. De stijl is typerend voor dit soort gebouwen uit het midden van de vorige eeuw. Als éénbeukige zaalkerk een voor de rooms-katholieke eredienst bijzonder bouwwerk. Door de situering aan wegkruising een beeldbepalende verschijning. De kerk en de pastorie zijn een symbool van de geestelijke verzorging in de pionierstijd van de polder. De bij veel r.k.-gebouwen voorkomende neogotiek is hier nog niet toegepast.

HOOTDWEG 121.

Adres	: Sloterweg 327
Kadastraal bekend	: I 2998
Soort gebouw	: boerderij (kop-romp type*)
Huidige functie	: boerderij
Bouwjaar	: volgens gevelsteen 1891 of 1894
Kenmerken	: De boerderij bestaat uit een schuur met zadeldak en een excentrisch daar tegenaan gebouwd woonhuis, eveneens met zadeldak*. Deze daken zijn gedekt met in patroon gelegde rode en grijze kruispannen*. De dakschilden* van het woonhuis eindigen boven de geveltop met een groot overst en een rechte houten lijst. De in kruisverband* gemetselde voorgevel is symmetris ingedeeld. De drie schuiframen in het ondergedeelte hebben geen roeden. De bovenlichten zijn voorzien van glas in lood. De bovendorpels van deze raamkozijnen zijn met steekwerk versierd, evenals de stijlen. De gemetselde strekken* hebben een rechte bovenkant en een licht getoogde onderzijde. Er zijn grijze aanzetstenen* van cement of natuursteen. De vermoedel natuurstenen sluitsteen* van deze strekken is geornamenteerd en heeft een geelachtige kleur. De versiering van de voorgevel bestaat voorts uit enige tweelaagse banden van gele verblendsteen*. In de geveltop is een drielicht geplaatst met verhoog middengedeelte en als ontlastingsconstructie een driepasboog, met bijbehorende sluitsteen*, aanzetsten en geschakeerde boogvullingen. Ook de medaillons* te weersijden van deze raampartij dragen in niet gering mate tot de verfraaiing van de gevel bij. Zij zijn gevuld met een diagonaal patroon van rode en gele baksteen. De rechter zijgevel van het huis bevat de toegangsde en een raam. De linker gevel heeft nog twee oorspronkelijke ramen. Het grote raam ernaast dateert uit later tijd. Boven deze gevel staat een lange dakkapel. De schuur erachter is aan de linker zijde met een lage vleugel uitgebreid.
Geschiedenis	: Links onderin de voorgevel een "eerste steen" met de inscriptie: "G.L.M. Robbers, 1891". Het laatste cijf is vervaagd; misschien moet het juiste jaartal "1894 zijn. Op de lijst van burgemeester Amersfoordt komt op dez plaats een boerderij voor met de naam " De Eere Juff (vóór 1868).

Situatieve ken-
merken

: Vrijstaande boerderij. Links achter is een nieuwe schuur bijgebouwd, van een betrekkelijk geringe hoogte.

De bomen op het linker voorerf onttrekken de nieuwe bijgebouwen grotendeels aan het zicht.

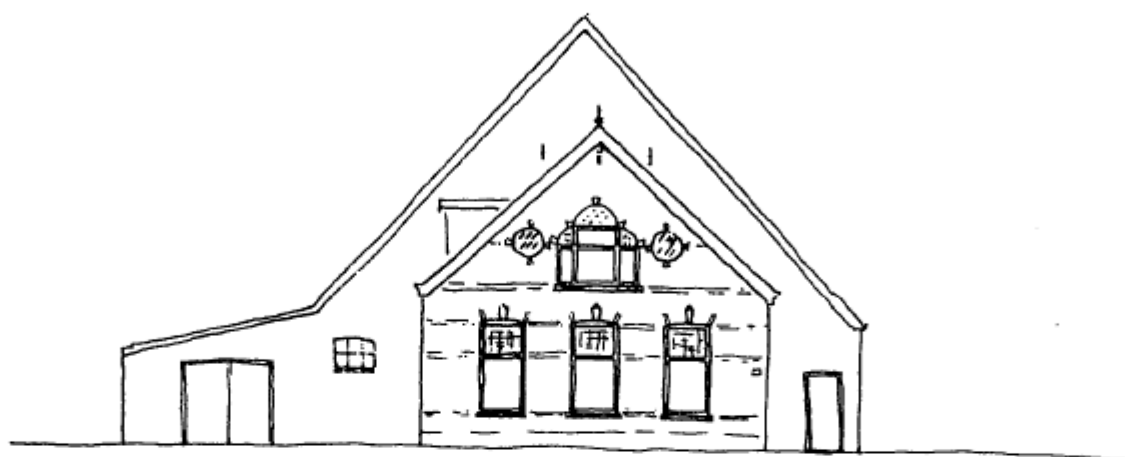
Bouwkundige staat

: Redelijk tot goed.

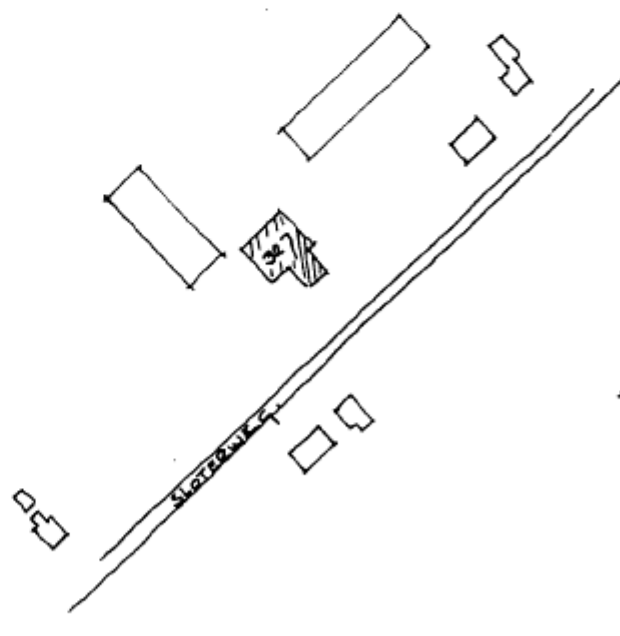
Redengevende om-
schrijving

: Goed voorbeeld van boerderijbouw uit het laatste decennium van de negentiende eeuw. Eenvoudige en strakke bouwvorm. Het in patroon aangebrachte dak van kruispannen en de architectuur van de huisgevel zijn waardevolle kenmerken.

De in de loop van de tijd uitgevoerde veranderingen hebben het karakter niet overmatig geschaad.

SLOTERWEG 327.

Adres : Sloterweg 349

Kadastraal bekend : AF 2

Soort gebouw : boerderij

Huidige functie : boerderij

Bouwjaar : 1860

Kenmerken: : Boerderij van langgeveltype*. Het doorgaande zadeldak heeft aan de achterkant een wolfseind* en is gedekt met grijze oud-hollandse pannen. Metselwerk van donkerrode vechtsteen. De voorgevel is ingedeeld met drie zogenaamde "zesruiter"ramen. Het zijn schuiframen met een brede middenroede. Zowel onder als boven deze raamkozijnen is een rollaag gemetseld. De ramen zijn opmerkelijk hoog in de gevel geplaatst, als gevolg van een onder het voorhuis gebouwde kelder. De aanwezigheid van deze kelder blijkt onder andere uit de twee lichtopeningen onder beide ramen van de beganegrond. Topgevel met geschulpte lijst. De huisdeur bevindt zich in de rechter zijgevel. Links van deze deur zijn drie ramen. Rechts van de deur zijn twee kleinere woonhuisramen bijgeplaatst. Het model hiervan is aanvaardbaar. De indeling van de linker zijgevel heeft veranderingen ondergaan (twee deuren van garageboxen). Een aan de opkamer aansluitend gevelgedeelte is bepleisterd. De achtergevel is nagenoeg geheel gesloten. Rechts was een deuropening. Het metselwerk van de geveltop eindigt met vlechtingen.

Geschiedenis : Deze boerderij komt voor op de lijst van burgemeester Amersfoordt onder de naam Vrijwel.

Situatieve kenmerken : Op betrekkelijk kleine afstand staat rechts een boerderij uit later tijd. Tussen beide boerderijen is een gemeenschappelijk toegangspad. Er is een mooie tuin, met links een fraaie boomgroep van wilgen. In de as van de boerderij staat op het achtererf een kapberg, met vier houten poten en een dak van golfplaten. Op enige afstand naast de kapberg is een nieuwe schuur gebouwd. Een boomsingel van hoge populieren accentueert de begrenzing van het terrein.

Bouwkundige staat : vrij redelijk.

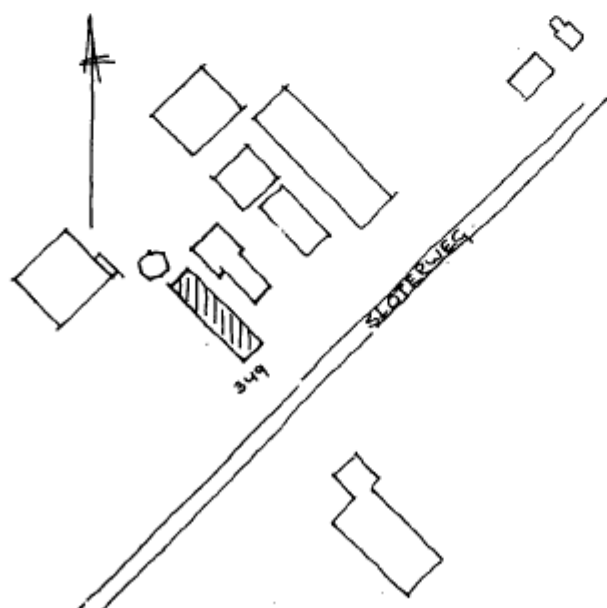
Redengevende omschrijving

: Als langgeveltype* heeft deze boerderij voor de Haarlemmermeer een zeldzaamheidswaarde. Voorts zijn de punten die haar een eigen karakteristiek geven onder andere: de toegepaste baksteensoort; de eenvoudige voorgevel met opmerkelijk hoog geplaatste ramen; de indeling van deze ramen; de aanwezigheid van een kelder met opkamer direct achter de voorgevel; de vlechtingen in de achtergevel; de beplanting van het erf met bijzondere groep wilgen.

Bovendien is van belang de voor de Haarlemmermeer hoge ouderdom van deze boerderij.

SLOTERWEG 349.

Naam : Meer Vrucht

Adres : Sloterweg 411

Kadastraal bekend : I 1185

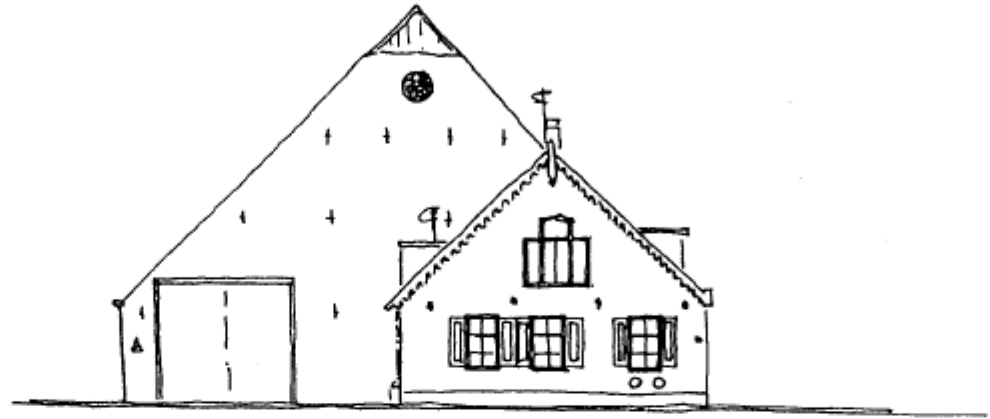
Soort gebouw : boerderij (kop-romp type*)

Huidige functie : boerderij

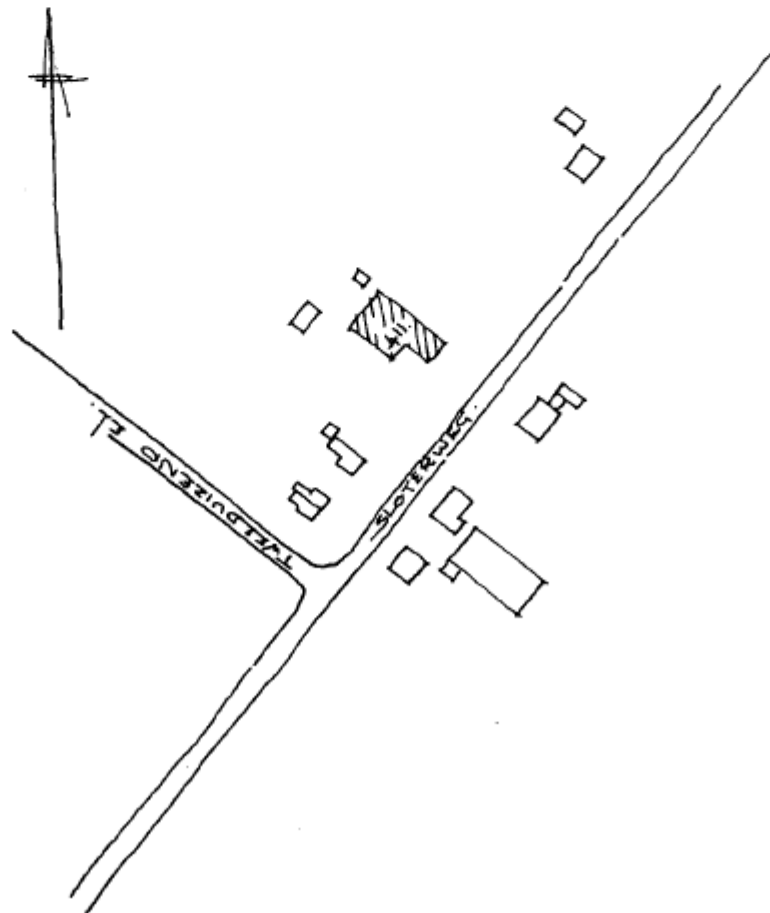
Bouwjaar : 1880

Kenmerken : Het pand bestaat uit een schuur en een rechts tegen
voorzijde daarvan gebouwd woonhuis. Beide onderdelen
dateren uit dezelfde tijd. De eenheid wordt benadruk
door de voor het gehele complex toegepaste bijzonder
steensoort. Het metselwerk bestaat namelijk uit gele
goudse drielingen, een uniek verschijnsel.
De boerderij geeft de indruk nog vrijwel geheel in
oorspronkelijke staat te verkeren.
Dit blijkt onder andere uit de met zes ruiten en een
brede middenroede ingedeelde ramen van het woonhuis.
Verdere kenmerken van de woning:
Strekken van rode stenen. Gepleisterde plint.
Gietijzeren ankers. Dakoverstek met bewerkte lijst.
Raamkozijnen met luikspanningen. In de voorgevel dri
stel raamluiken van oud model.
In de geveltop een drielichtkozijn met hoog middenge
deelte. Onder het rechter raam twee ronde openingen
met rooster, voor ventilatie van de kelder.
Rechter zijgevel met zinken mastgoot. Terugliggende
voordeur in portiek met rondboog.
De voordeuren zijn voorzien van een gietijzeren tral
Het dak van de schuur heeft aan beide zijden een kle
wolfseind*. Dit dak heeft een verticale bebording van
ongekantrechte delen. Schuur en woning zijn gedekt m
grijze oud-Hollandse pannen.
De eindgevels van de schuur steken iets boven het da
uit, waarbij dus geen windveren zijn toegepast (komt
weinig voor in Haarlemmermeer).
Boven in de voorgevel van de schuur is een rond raam.
Links is de ingang van de schuur. Het kozijn heeft e
rechte bovendorpel. In de linker zijgevel gietijzere
stalramen. De achtergevel bevat een groot stel schui
deuren.
Het metselwerk vertoont op diverse plaatsen scheuren
welke zorgvuldig zijn dichtgevoegd.

- Geschiedenis** : Drie jaar na de droogmaking is op deze plaats een stelp* gebouwd, welke in 1880 is afgebrand. De stelp en de huidige boerderij zijn doorlopend bewoond geweest door dezelfde familie. Van de oorspronkelijke stelp* zijn nog enige resten zichtbaar in de rechter zijgevel.
- Situatieve kenmerken** : Vrijstaande boerderij. Nabij de linker hoek van het huis een hoge plataan. Links op het achtererf een zeer karakteristieke oude houten schuur, met wanden van geteerde gepotdekselde delen en een steil zadeldak* met pannen.
- Bouwkundige staat** : Woonhuis redelijk, schuur matig.
- Redengevende omschrijving** : Boerderij van een grotendeels nog gave conceptie uit de bouwtijd. Zeer monumentwaardig geheel, mede door de toegepaste metselsteen. De boerderij is een fraai voorbeeld van het kop-romp type*.

SLOTTERWEG 411 .

- Adres : Zwanenburgerdijk 415
- Kadastraal bekend : A 7461
- Soort gebouw : woonhuis en winkel
- Huidige functie : woonhuis
- Bouwjaar : omstreeks 1900
- Kenmerken : Gebouw bestaande uit drie delen:
- Een woning met gebroken* dakvorm, genummerd 415.
- Een rechts hiertegenaan staand huisje met zadeldak*, genummerd 414. De voorgevel is ongeveer 1 meter teruggebouwd ten opzichte van nummer 415. De rechter zijgevel is vrij gelegen aan een zijpad.
- Een dwars achter beide huisjes gebouwde schuur. De huisjes zijn gedekt met bruine geglazuurde kruispannen. Geveltoppen betimmerd met smalle kraaldelen*. De woning nummer 415 is gemetseld. De voormalige winkel 414 is van hout, evenals de schuur daarachter. Deze schuur heeft een zadeldak met rode oud-hollandse pannen. De zijgevel van het hoekpand bestaat uit rabathout. Het daarin geplaatste raam is een zesruiter met brede middenroede. De schuurgevel bestaat eveneens uit rabathout en een met staande kraalschroten* betimmerde top.
- Geschiedenis : In het hoekpandje was vroeger een kruidenierswinkel annex brandstoffenhandel gevestigd. Er werd uit Friesland aangevoerde turf verkocht. Het zoldertje boven de winkel diende als opslagplaats hiervoor. Aan het dwarsstraatje staan, achter genoemde schuur, enkele houten bergloodsen. Zij zijn zeer bouwvallig. Het linker pand was de bij de winkel behorende woning. Toen de winkelbestemming van het hoekpandje verviel is dit bij de woning getrokken.
- Situatieve kenmerken : Het complexje is een vrijstaand geheel. Op geringe afstand staat aan de linkerzijde een oud stel huisjes met het dak evenwijdig aan de straat, genummerd 416 t/m 419. Gesproken kan worden van een bijpassende kleinschalige omgeving. De voor- en de zijgevel komen goed tot hun recht.

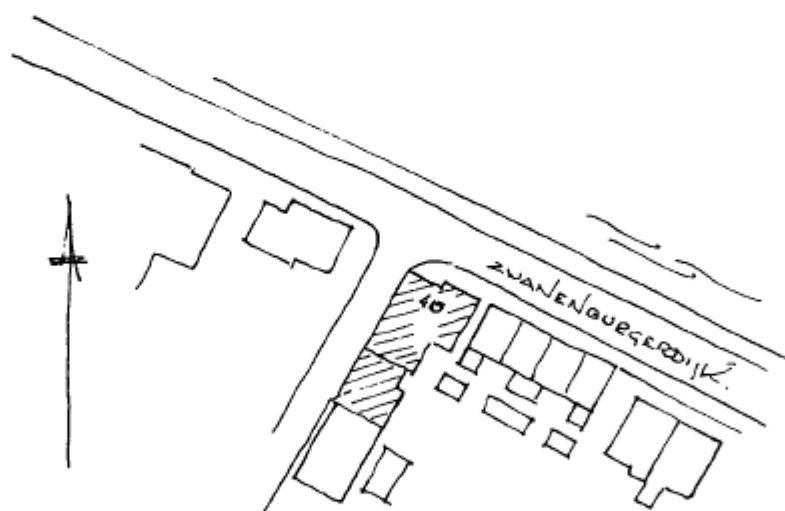
Bouwkundige staat : Redelijk.

Redengevende omschrijving

: De woning, de voormalige winkel en de bijbehorende schuur zijn waard te blijven voortbestaan als historisch voorbeeld van eenvoudige bebouwing langs de ringdijk van de Haarlemmermeer.
Aantrekkelijke combinatie van witte en groen geverf houten gevelgedeelten. De dakvormen dragen bij tot een markant silhouet. Het is een nog vrijwel gaaf geheel uit de bouwtijd. De toegepaste dakpannen komen zelden voor. Het hoekhuisje herinnert aan de bescheiden wij waarop vroeger in deze nederzetting een winkelnering werd gedreven.

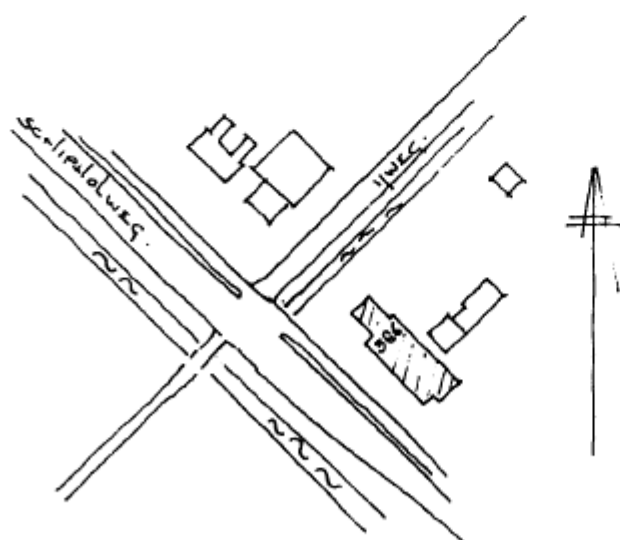
ZWANENBURGERDIJK 415.

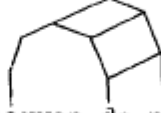
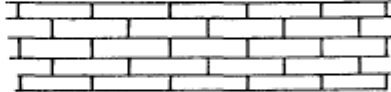
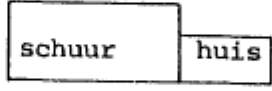
Adres	: IJweg 386
Kadastraal bekend	: AB 117
Soort gebouw	: boerderij (kop-romptype*)
Huidige functie	: boerderij
Bouwjaar	: vermoedelijk vóór 1868
Kenmerken	: Huis met zadeldak*, waarop rode oud-hollandse pannen. Dakoverstek met tamelijk brede lijst met een fraaie bewerkte rand. Symmetrisch ingedeelde voorgevel van steens metselwerk in kruisverband*. Strekken* boven de vijf muuropeningen. De ramen zijn T-vormig ingedeeld. De rechter zijgevel heeft een niet oorspronkelijk raam van vrij grote afmeting. De linker zijgevel is geleed met een kleine uitbouw, waarover het huisdak doorschiet. De schuur is in lengte richting achter het huis gebouwd. Lage zij- en achtermuren. Gietijzeren stalramen. Zadeldak* gedekt met overhoeks gelegde asbestcementleien. Deze dakbedekking is al van vrij oude datum. De schuur heeft ook aan de achterzijde een dakschild.
Geschiedenis	: Deze boerderij komt voor op de lijst van burgemeester Amersfoordt onder de naam "Hendrikshoeve".
Situatieve kenmerken	: Vrijstaande boerderij bij de kruising van twee verkeerswegen. Fraai met bomen omzoomd erf. Links op het achtererf een oude houten schuur. Voorts een kapberg. Geen storende bijgebouwen.
Redengevende omschrijving	: Boerderij van eenvoudige architectuur. Evenwichtig geheel, dat beeldbepalend is op de kruising van de IJweg en de Schipholweg. De twee op de verdieping geplaatste ramen in de voorgevel, wijken af van de veelvuldig toegepaste raampartij met verhoogd middenraam en twee zijlichten. Waardevolle boombeplanting op het erf.

11weg 386.

VII. Lijst van gebruikte bouwkundige termen

aanzetsteen	veelal natuurstenen of van cement gemaakte element in het metselwerk boven kozijnen.
baluster	stijl
console	kraagsteen of houten kraagstuk, dienende om een balk, kroonlijst, boog e.d. te ondersteunen.
daksporen	draagbalken voor in de kap, welke lopen in de richting van nok naar goot
dakschild	driehoekig of trapeziumvormig dakvlak
fries	gedeelte van de kroonlijst
gebroken model	
gepotdekselde wand	wand waarvan de planken elkaar dakpansgewijs overlappen.
gording	draagbalk in de kap evenwijdig aan de nok.
halfsteensverband	
kop-romp type	
kraalschroten/delen	geornamenteerde plank
kroonlijst	versierde lijst aan de bovenzijde van een gevel
kruispan	platte pan die verspringend wordt aangebracht.
kruisverband	
liseen	licht decoratieve uitmetseling in de vorm van verticale banden.
langgeveltype	woonhuis en bedrijfsdeel liggen achter elkaar onder één zadeldak
medaillon	ronde gevelversiering

pilaster

uitspringende muurpijlers

rondboog-fries

versierend metselwerk

schenkelspant

licht gebogen spant zonder tussensteunpunten.

schilddak

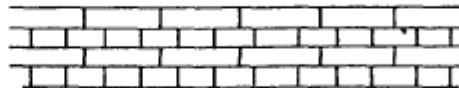
segmentboog

boog van minder dan een halve cirkel

sluitsteen

zie aanzetsteen

staand verband

stelp of stolp

vereniging van een boerenwoning en stallen
onder een pyramidaal dak

strek

overspanningsconstructie boven een raam of
deur

verblendsteen

gladde steen

wolfseinde

zadeldak

Colofon

Uitgegeven en samengesteld door:

Monumentencommissie Gemeente Haarlemmermeer

Welzijnsdienst, december 1984

